

*І. М. Крайніков,
ДВНЗ “Українська академія банківської справи НБУ”*

РОЗВИТОК ЗОВНІШНЬОЇ ФІНАНСОВОЇ ПОЛІТИКИ ДЕРЖАВИ ПІД ВПЛИВОМ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Питання зовнішньої фінансової політики не можливо розглядати від поточних тенденцій та стану міжнародного фінансово-економічного середовища та процесів, що відбуваються в ньому. Найбільшого впливу за останні десятиріччя воно зазнало через посилення взаємозв'язку та взаємозалежності національних економік, національних та політичних систем, національних культур та навколишнього середовища внаслідок інтенсифікації процесів інтеграції та лібералізації ринків, науково-технічного прогресу. Як наслідок, стрімке зростання обсягів міжнародної торгівлі, транснаціональних корпорацій та обсягів їх діяльності в усьому світі, прямих іноземних інвестицій, загострення глобальних проблем людства стали характерними ознаками глобалізації.

Зокрема, обсяги світової торгівлі за останні 30 років збільшилися у 8 разів у порівнянні зі зростанням ВВП в 5,7 разів; кількість транснаціональних корпорацій (ТНК) та їх зарубіжних філій збільшилася більше ніж у 3,5 разів і досягла в 2009 році 103,8 тис. ТНК і 892,1 тис. філій; зростання потоків прямих іноземних інвестицій за останні 30 років склало 23 рази, а накопичених прямих іноземних інвестицій більш ніж 27 разів у порівнянні з 1980 р.; зростання одностороннього обороту валюти склало 6 разів за останні 20 років; за останні десять років кількість небанківських розрахункових трансакцій зросла вдвічі і сягнула 536 трлн. дол. США, що на 50 % більше у порівнянні з 2000 р.; сукупний обсяг світових фінансових активів з 2010 року вже перевищує 200 трлн. дол. США і збільшився більше ніж у чотири рази з 1990 року; ринок позабіржової торгівлі деривативами з 1988 по 2010 р. зріс більше ніж у 360 разів з 1,6 трлн. дол. США до 601 трлн. дол. США.

В цих умовах стимулюючі чинники фінансової глобалізації (неврівноваженість поточних платіжних балансів, необхідність пошуку фінансових ресурсів для вирішення проблем дефіциту Державного бюджету, здійснення інвестицій та проведення соціально-економічних реформ), а також її наслідки (можливість швидкої “втечі” капіталів, чутливість фінансового ринку країни до кризових явищ) визначають пріоритети зовнішньої фінансової політики держави.

Лібералізація міжнародних господарських зв'язків та фінансових потоків у рамках стратегії відкритої економіки посилюється регіональною інтеграцією, в т. ч. міжнародних асоціацій фінансових регуляторів (IOSCO, IAIS, FESCO, SASRF, IOPS, INPRS) і професійних учасників фінансових ринків (GFMA, ICMA, WFE, WFC, WLC, IBF, IWG), яка здійснюється на основі

рішень країн G-8, G-10, G-20, G-30, WEF, багатосторонніх домовленостей у рамках WTO, OECD, IMF, BIS, EC та інших.

В умовах посилення фінансової глобалізації та її негативних наслідків в системі міжнародних відносин особливої уваги стало приділятися питанням міжнародної фінансової стабільності, як глобальному суспільному благу. В цих умовах є важливою розробка механізму забезпечення міжнародної фінансової стабільності, що передбачає реформування існуючих міжнародних фінансово-кредитних інститутів та організацій і створення нових наднаціональних фінансових установ регулювання і нагляду. Зокрема, мова йде про утворення Ради фінансової стабільності (FSB), формування Європейського стабілізаційного механізму (ESM), реформування фінансових органів ЄС і створення Європейської системи фінансового нагляду (ESFS).

Таким чином, враховуючи поточні тенденції формування нової фінансової архітектури в умовах глобалізації, до пріоритетів зовнішньої фінансової політики додається міжнародна інтеграція у фінансовій сфері, тобто нормотворча діяльність на національному та міжнародному рівнях щодо режимів для фінансових ресурсів і фінансових інститутів, в т. ч. міжурядова координація, гармонізація фінансових стандартів, взаємне визнання стандартів урядами, розробка засобів діагностики ефективності фінансових ринків з метою забезпечення власної фінансової стабільності.

Крайніков, І.М. Розвиток зовнішньої фінансової політики держави під впливом глобалізації [Текст] / І.М. Крайніков // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України : збірник тез доповідей XV Всеукраїнська науково-практична конференція (8-9 листопада 2012 р.). – Суми: УАБС НБУ, 2012. – С. 93-95.